

Hyvinvointilautakunta
Hyvinvointilautakunta

§ 61
§ 100

23.04.2019
27.08.2019

Palvelusetelin sääntökirja kotihoito ja vanhusten tehostettu palveluasuminen

155/31.312/2019

HL 23.04.2019 § 61

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009) tuli voimaan 1.8.2009. Palvelusetelilain tavoitteena on lisätä asiakkaan valinnan mahdollisuuksia, parantaa palvelujen saatavuutta, monipuolistaa palvelutuotantoa sekä edistää kuntien, elinkeinotoimen ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyötä. Palveluseteli ei muuta kuntien velvoitteita järjestää asukkailleen sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Kemijärven kaupungilla on ollut käytössä palveluseteli vanhusten tehostetussa palveluasumisessa 1.10.2017 alkaen. Palvelusetelin käyttöä on tarkoitus laajentaa myös kotihoidon palveluihin.

Kemijärven kaupungin ikäihmisten palvelusetelin sääntökirja on laadittu siten, että siinä on yhteinen yleinen osa ja erikseen palvelukohtaiset osiot, kotihoito ja vanhusten tehostettu palveluasuminen. Sääntökirjassa esitetään Kemijärven kaupungin palvelusetelikäytäntö, jonka määräyksiä yksityisen palveluntuottajan tulee noudattaa toiminnassaan.

Sääntökirjassa selvitetään, mitä palvelusetelilain 5 § 1 mom 5 kohdassa mainitut palvelun tuottajan hyväksymiskriteerit tarkoittavat palvelusetelituottajan toiminnassa. Sääntökirjassa määritellään kunnan ja palveluntuottajan tehtävät, oikeudet, velvollisuudet, vastuut ja asiakkaan asema. Sääntökirjaa noudatetaan silloin, kun kunta järjestää asiakkaalleen palveluja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisesti.

Kotihoidon palveluseteli on uusi palveluvaihtoehto kunnan oman tarjoaman kotihoidon palvelun lisäksi. Palvelusetelin avulla järjestetyn kotihoidon aloittaminen edellyttää kotihoidon palvelutarpeen arviointia, arvion pohjalta laadittua hoito- ja kuntoutussuunnitelmaa sekä palvelun sisällön määrittelyä. Palvelusetelin voimassaoloaika, käyttötarkoitus ja arvo määritellään asiakkaalle tehdyn palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Asiakkaalle jää palveluista maksettavaksi palvelusetelin arvon ja tuottajan perimän tuntihinnan välinen erotus, eli omavastuu. Kunnan laatiman hoito- ja kuntoutussuunnitelman ulkopuolelle jäävä asiakkaan käyttämä palvelu jää asiakkaan maksettavaksi.

Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin arvo määräytyy hoito- ja kuntoutussuunnitelmassa sovitun hoidon tarpeen ja asiakkaan bruttotulojen mukaan. Setelin arvo lasketaan asiakasmaksuasetuksen tulorajojen ja maksutaulukon mukaisesti.

Säännöllisen kotihoidon tai kotisairaanhoidon palvelusetelin arvo määräytyy asiakkaan tulojen mukaan. Alin palvelusetelin arvo on 7€ / tunti ja korkein 27€ / tunti.

Tilapäisen kotihoidon palveluseteli on tasasuuruinen. Tilapäisen kotipalvelun palvelusetelin arvo on 25€ / tunti ja tilapäisen kotisairaanhoidon 27€ / tunti.

Sääntökirjan on voimassa toistaiseksi astuen voimaan 1.6.2019.

Sääntökirja Kemijärven kaupungin ikäihmisten palvelusetelin käytöstä **liitteenä 1**.

(Hoiva- ja hoitotyönjohtaja Päivi Piisilä, puh. 040 480 6093)

Päätösehdotus (palvelualuejohtaja): Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä **liitteenä 1** olevan 1.6.2019 voimaan tulevan Kemijärven kaupungin ikäihmisten palvelusetelin sääntökirjan.

Päätös: Lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteluun.

Tiedoksi: Hoiva- ja hoitotyönjohtaja
Ikäihmisten palvelut

HL 27.08.2019 § 100

Kemijärven kaupungin ikäihmisten palvelusetelin sääntökirja (vanhusten tehostettu palveluasuminen ja kotihoito) oli hyvinvointilautakunnassa käsiteltävänä 23.4.2019 (HL 23.4.2019 §61). Lautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteluun.

Kuntaliiton erityisasiantuntija Anu Nemlander vieraili 21.5.2019 hyvinvointilautakunnan iltakoulussa ja kertoi palvelusetelin käytöstä, erityisesti kotihoidossa ja kotihoidon tukipalveluissa. Tukipalveluilla täydennetään kotipalvelun antamaa henkilökohtaista huolenpitoa. Kemijärven kaupunki tuottaa itse kotihoidon tukipalveluina mm. ateriapalvelua, kauppa- ja asiointipalvelua, saattajapalvelua, kylvetyspalvelua, pyykki- ja vaatehuoltopalvelua. Edellä mainitut palvelut sisältyvät pääsääntöisesti säännöllisen kotihoidon asiakkaan palvelu- ja hoitosuunnitelmaan. Tähän mennessä kunta ei ole järjestänyt ikäihmisten tukipalveluja esimerkiksi siivouksen ja kiinteistöhuoltopalvelujen, kuten nurmikonleikkauksen ja lumentöiden osalta, vaan ikäihmiset ostavat tarvittaessa ne yksityisiltä palveluntuottajilta, jolloin näiden tukipalvelujen ostaja voi käyttää hyväkseen verotuksen kotitalousvähennystä.

Palvelusetelilain 6 §:ssä säädetään, että asiakkaalla on oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan tulee ohjata hänet kunnan muulla tavoin järjestämien palvelujen piiriin. Kuntaliiton johtavan lakimiehen mukaan myös muulla tavoin järjestetyt palvelut ovat kunnan järjestämiä ja esimerkiksi siivouspalvelujen kohdalla kysymykseen voisi tulla ohjaaminen täysin yksityisestikin tuotettujen palvelujen piiriin.

Tukipalvelujen palvelusetelin käyttöä ja kokemuksia on kartoitettu kahden naapurikunnan osalta. Molemmissa kunnissa palvelusetelin myöntämiselle on määritelty tuloajat. Tukipalveluseteli myönnetään rajattu määrä, 2-4 kappaletta kuukaudessa. Tukipalvelusetelin arvo vaihtelee 20-25€/kpl. Molemmissa kunnissa tukipalvelusetelillä voi ostaa myös siivouspalveluja, piha- ja kiinteistöhoitoa.

Toisen naapurikunnan kokemuksen mukaan tukipalvelujen palvelusetelin myöntämisessä yrittäjien valvonta ja toiminnan aloittamiseen liittyvät toimenpiteet lisäävät merkittävästi kunnan työtä. Asiakkaat harvoin kieltäytyvät, jos koskaan palvelusetelistä ja mikäli asiakas kieltäytyy palvelusetelistä, ainakin toinen kunnista tuottaa palvelun itse.

Kemijärvellä on käynnissä talouden sopeuttamisohjelma ja uusia kustannuksia kasvattavia palveluja ei ole mahdollista tällä hetkellä ottaa käyttöön. Mikäli kotihoidon tukipalvelujen palveluseteli halutaan ottaa käyttöön ja laajentaa sitä siivous- ja kiinteistöhuoltopalveluihin, tulisi siihen osoittaa lisämääräraha ikäihmisten palvelujen budjettiin.

Sääntökirjaan on lisätty uusina palvelusetelimuotoina tavallisen palveluasumisen palveluseteli ja lyhytaikaisen kuntouttavan palveluasumisen palveluseteli. Sääntökirjasta on poistettu kotihoidon palvelusetelin arvon määrittäminen. Palvelusetelin (kotihoito, palveluasuminen, tehostettu ympärivuorokautinen, lyhytaikainen kuntouttava palveluasuminen) enimmäisarvon vahvistaa hyvinvointilautakunta määräajoin 2 vuoden välein erillisenä pykälänä. Palvelusetelin arvoja määriteltäessä on verrattu ympäristökuntien vastaavien palvelusetelien arvoja ja esitetyt arvot vastaavat niitä.

lääkäiden palvelukokonaisuuden toimivuuden indikaattorina on 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden palvelujen käyttö suhteutettuna vastaavaan väestöön alueella.

Kemijärvellä on tehostetun ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja yli valtakunnallisten suositusten. Kemijärvellä tehostetun palveluasumisen piirissä yli 75-vuotiaista oli noin 9,3 prosenttia vuonna 2018. Lapin läänissä vuonna 2016 määrä oli 7, 6 prosenttia.

Lapin maakuntavalmistelussa on asetettu tavoitteeksi vuoteen 2030, että tehostetussa palveluasumisessa asuvien yli 75-vuotiaiden määrä olisi 5-6,5 %. Näin ollen suositusten mukaan Kemijärvellä tehostetun palveluasumisen paikoiksi riittäisi tulevaisuudessa noin 90-100, kun tällä hetkellä tarjolla paikkoja on kaikkiaan 155 kpl.

Ongelmana on, että Kemijärvellä asiakkaat ohjautuvat usein miten kotoa suoraan ympärivuorokautiseen tehostettuun palveluasumiseen, kun välimuotoisen asumisen paikkoja ei ole riittävästi. Tuetun palveluasumisen paikkoja on Kemijärven palvelukeskuksella yht. 64 paikkaa ja Settlementti Tunturila ry:n

Tunturilan palvelukeskuksessa paikkoja on 19 kpl. Näissä yksiköissä hoitaja on saatavilla aamu- ja iltavuoroissa.

Myös lyhytaikaisen kuntouttavan palveluasumiselle on tarvetta. Kaupunki ostaa Setlementti Tunturila ry:n 12-paikkaisesta yksiköstä omaishoidettavien intervallijaksohoidon. Lisäksi yksikköön ohjataan asiakkaita vuodeosastolta kuntoutusjaksolle, toisinaan suoraan päivystyksestäkin sosiaalisin syin. Kaikille kuntoutusjaksoa tarvitseville ei ole aina kuitenkaan ollut paikkaa, vaan he ovat joutuneet odottamaan vuodeosastolla, mikä kuormittaa vuodeosastoa. Vuodeosastohoito on tarkoitettu potilaille, joiden hoito perustuu lääketieteelliseen syyhyn. Kuntouttavana ympäristö vuodeosasto ei ole riittävän aktivoiva ympäristö. Luhtavillassa omaishoidettavien intervallijaksot ovat kuitenkin etusijalla, jotta omaishoitajan lakisääteiset vapaat pystytään toteuttamaan. Lisäksi vuodeosastolla on jatkuvasti jatkohoitopaikkaa odottavia. Nämä asiakkaat voitaisiin ohjata odottamaan lyhytaikaisen kuntouttavan palveluasumisen piiriin palvelusetelillä, mikäli tarjontaa k.o paikoista olisi riittävästi.

Tavallisen palveluasumisen ja lyhytaikaisen kuntoutuksen palveluasumisen palvelusetelin käyttönotolla luodaan mahdollisuus, että osaan kaupungissa tarjolla oleviin tehostetun ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluihin voitaisiin ohjata tavallista palveluasumista ja lyhytaikaista kuntoutuksen palveluasumista tarvitsevia asiakkaita, jolloin se toisi kustannussäästöjä.

Jotta tehostetun ympärivuorokautisen palveluasumisen ylikapasiteettia ja vuodeosaston kuormitusta saataisiin vähennettyä, on palveluntuottajille tarpeen lisätä mahdollisuuksia tuottaa keveämpiä palveluasumisen ratkaisuja palvelusetelin avulla.

Sääntökirja Kemijärven kaupungin ikäihmisten palvelusetelin käytöstä **liitteenä 3**.

(Hoiva- ja hoitotyönjohtaja Päivi Piisilä, puh. 040 480 6093)

Päätösehdotus (palvelualuejohtaja): Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä liitteenä **3** olevan 1.10.2019 voimaan tulevan Kemijärven kaupungin ikäihmisten palvelusetelin sääntökirjan.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi: Hyvinvointipalvelualue